

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 118/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Špecializovaného trestného súdu Pezinok sp. zn. PK-1T/18/2018 z 11. marca 2024 a zo 14. októbra 2024 a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označenými uzneseniami Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) a postupom, ktorý im predchádzal. Sťažovateľ navrhuje namietané rozhodnutia zrušiť. Zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.
2. Sťažovateľ bol rozsudkom špecializovaného súdu zo 7. novembra 2018 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 15. mája 2019 uznaný vinným v bode 1 zo spáchania prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, bode 2 zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu a ďalšie trestné činy, za ktoré mu bol okrem iného uložený úhrnný trest odňatia vo výmere 22 rokov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 15. mája 2019.
3. Uznesením špecializovaného súdu z 12. októbra 2022 priznala vyššia súdna úradníčka súdom ustanovenému obhajcovi sťažovateľa JUDr. Michalovi Ellingerovi odmenu a náhrady za obhajobu

sťažovateľa v trestnom konaní v celkovej výške 13 261,45 eur. Priznaná odmena a náhrady boli ustanovenému obhajcovi vyplatené 21. marca 2023.

4. Následne namietaným uznesením špecializovaného súdu z 11. marca 2024 vyššia súdna úradníčka uložila sťažovateľovi povinnosť nahradiť štátu odmenu a náhrady, ktoré boli vyplatené jeho ustanovenému obhajcovi, vo výške 13 261,45 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

5. Rozhodnutiu predchádzal postup podľa § 558 ods. 2 Trestného poriadku. Špecializovaný súd doručil sťažovateľovi 30. marca 2023 do výkonu trestu odňatia slobody dotazník a výzvu na preukázanie majetkových a sociálnych pomerov. Sťažovateľ na túto výzvu nereagoval, a tým nepreukázal nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu. Súd preto preskúmal pomery sťažovateľa sám z úradnej povinnosti, pričom neboli zistené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali jeho nárok na bezplatnú obhajobu, prípadne na obhajobu za zníženú náhradu.

6. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú doručil aj najvyššiemu súdu, pretože bol toho názoru, že o sťažnosti má rozhodovať najvyšší súd. Najvyšší súd sťažnosť postúpil špecializovanému súdu ako orgánu príslušnému o nej konať. Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na rozsiahle odôvodnenie, ktoré podal proti uzneseniu z 12. októbra 2022 o priznaní odmeny a náhrady ustanovenému obhajcovi.

7. O sťažnosti rozhodol predseda senátu špecializovaného súdu v namietanom uznesení zo 14. októbra 2024, pričom dospel k záveru, že vyššia súdna úradníčka rozhodla správne. Predseda senátu poukázal na rozsah zisťovania osobných a majetkových pomerov sťažovateľa, z ktorých vyplýva, že je v produktívnom veku bez preukázaných obmedzení zaradiť sa do prác v ústave na výkon trestu. Je predpoklad, že bude schopný, hoc aj po malých čiastkach a v priebehu rokov, uhradiť štátu odmenu a náhradu vyplatenú ustanovenému obhajcovi. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, ktorý požadoval, aby o sťažnosti rozhodoval nadriadený súd, uviedol, že vyššia súdna úradníčka rozhodovala podľa § 558 ods. 1 Trestného poriadku na základe poverenia predsedu senátu špecializovaného súdu. V konaní o sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky sa nepostupuje podľa § 190 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, ale v súlade s ustanovením § 190 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku. Príslušný vo veci predmetnej sťažnosti je preto predseda senátu toho istého súdu, ktorý má postavenie nadriadeného orgánu. Tomu zodpovedá aj prípis najvyššieho súdu z 21. marca 2024, ktorý postúpil sťažnosť sťažovateľa špecializovanému súdu ako orgánu príslušnému vo veci konať.

8. Zásah do majetkovej sféry odsúdeného prostredníctvom uloženia povinnosti nahradiť štátu trovy obhajoby ustanoveného obhajcu je tiež dôsledkom jeho protiprávneho konania, ktorý odsúdený znáša popri uloženom treste. Predseda senátu sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky z 11. marca 2024 ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta jednak nedostatočné odôvodnenie namietaných rozhodnutí. V tomto smere namieta to, že špecializovaný súd sa nevysporiadal s jeho tvrdením o nezákonnosti obhajoby ustanoveným obhajcom, ktorého pri úkonoch obhajoby zastupoval substitučne splnomocnený advokát. Sťažovateľ poukazuje na to, že splnomocnený advokát nezastupoval skutočné záujmy sťažovateľa ako klienta. Podľa sťažovateľa bol splnomocnený

advokát nápomocný pri machináciách v trestnom spise, znemožnil mu riadne sa oboznámiť s obsahom spisu pri jeho preštudovaní a bránil mu predložiť dôkazy o manipulácii v spise, a tým sa riadne pripraviť na súdny proces. Poukazuje na to, že ustanovený obhajca, ako aj splnomocnený advokát na hlavnom pojednávaní 17. septembra 2018 požiadali predsedu senátu špecializovaného súdu o oslobodenie od povinnosti obhajovať sťažovateľa pre narušenie vzájomnej dôvery, čomu predseda senátu vyhovel až 24. septembra 2018. Tieto námietky sťažovateľ uplatnil už v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky z 12. októbra 2022 o priznaní odmeny a náhrad ustanovenému obhajcovi, no nebola mu daná jasná odpoveď.

10. Okrem toho sťažovateľ nesúhlasí s postupom špecializovaného súdu, keď o jeho sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky rozhodoval predseda senátu. Podľa sťažovateľa mal rozhodovať najvyšší súd ako nadriadený súd. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo/62/2013.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd ochranu základným právam, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd alebo iný orgán. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky bol sťažovateľ oprávnený podať opravný prostriedok v podobe sťažnosti. Sťažovateľ takto postupoval a zákonnosť a správnosť uznesenia vyššej súdnej úradníčky bola preverená predsedom senátu špecializovaného súdu ako nadriadeným orgánom. Využitie uvedeného prostriedku ochrany zákonnosti postupu a rozhodnutia vyššej súdnej úradníčky vylučuje právomoc ústavného súdu. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému uzneseniu vyššej súdnej úradníčky z 11. marca 2024 odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. V úvode je potrebné uviesť, že namietané rozhodnutie, ako aj uznesenie vyššej súdnej úradníčky boli rozhodnutiami o povinnosti sťažovateľa na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi už 21. marca 2023. Tomu predchádzalo rozhodovanie o odmene a náhradách ustanoveného obhajcu za obhajobu sťažovateľa, ktoré boli obhajcovi priznané uznesením špecializovaného súdu z 12. októbra 2022. Z toho pre sťažovateľa vyplýva povinnosť nahradiť štátu odmenu, ktorá preukázateľne bola ustanovenému obhajcovi sťažovateľa vyplatená. Súd bol podľa § 558 ods. 2 Trestného poriadku povinný zistiť iba to, či u sťažovateľa nie sú splnené podmienky pre bezplatnú obhajobu či obhajobu za zníženú odmenu. Súd v tejto fáze konania nemal povinnosť a ani oprávnenie hodnotiť úroveň obhajoby sťažovateľa.

13. Preto vyššia súdna úradníčka na základe poverenia predsedu senátu špecializovaného súdu pristúpila k zisťovaniu osobných a majetkových pomerov sťažovateľa, aj keď sťažovateľ na takéto zisťovanie nereagoval a neposkytol súdu v tomto smere žiadnu súčinnosť. Napriek tomu súd vykonal rozsiahlu lustráciu vo viacerých evidenciách a dospel k záveru, že z nich nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali nárok sťažovateľa na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu. Z toho dôvodu je sťažovateľ povinný nahradiť štátu odmenu a náhrady, ktoré boli ustanovenému obhajcovi vyplatené.

14. Advokát sa podľa § 16 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov môže dať zastúpiť iným advokátom. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti, sťažovateľ trval na obhajobe prostredníctvom splnomocneného advokáta a na komunikácii výlučne s ním. Preto nemožno priznať relevanciu námietkam sťažovateľa voči obhajobe splnomocneným obhajcom. Rozhodujúce je to, že sťažovateľ s týmto zastúpením jeho obhajcu súhlasil, čo uvádza sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, a splnomocnený advokát sa riadne zúčastnil úkonov trestného konania ako jeho obhajca. Ustanovený obhajca preto mal nárok na odmenu a náhrady za tieto úkony obhajoby. Na zákonnosť jeho obhajoby nemalo vplyv ani to, že predseda senátu oslobodil ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovania až po hlavnom pojednávaní, na ktorom obhajca oznámil narušenie vzájomnej dôvery medzi ním a sťažovateľom. Aj v prípade, pokiaľ by bol obhajca ihneď oslobodený od povinnosti obhajovať, bol v súlade s § 43 ods. 3 Trestného poriadku povinný si riadne plniť povinnosti obhajcu až do prevzatia obhajoby iným obhajcom sťažovateľa. K námietkam sťažovateľa o úrovni poskytnutej obhajoby je potrebné uviesť, že tieto skutočnosti neboli predmetom posudzovania ani pri rozhodovaní o priznaní odmeny a náhrady ustanovenému obhajcovi podľa § 553 ods. 2 a 3 Trestného poriadku, pretože to súdu Trestný poriadok neukladá. Súd preskúmava iba správnosť účtovania jednotlivých položiek, nie úroveň poskytnutých právnych služieb.

15. Postupu špecializovaného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa nie je čo vytknúť. V tejto súvislosti treba uviesť, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo/62/2013, na ktoré sťažovateľ poukazuje, nie je súčasťou ustálenej judikatúry najvyššieho súdu. Sťažnosťou bolo napadnuté uznesenie vyššej súdnej úradníčky, ktorá rozhodovala na základe poverenia predsedu senátu. Preto o sťažnosti, ktorej sa nevyhovelo, bol oprávnený rozhodovať podľa § 109 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku predseda senátu, ktorý mal postavenie nadriadeného orgánu.

16. Postup špecializovaného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa, ako aj namietané uznesenie je plne v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, čo vylučuje možnosť porušenia sťažovateľom uvedených základných práv. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

17. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, keďže boli zistené dôvody na jej odmietnutie pre nedostatok právomoci a pre jej oneskorenosť. Preto nebolo žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu